

N:o 146.

Af herrar **K. Karlsson** i Mo och **H. G. P. Öhngren**, om
skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättandet å
Norrlandskusten af en replipunkt för flottan.

Under en lång följd af år har tid efter annan i tidningar, i af sakkunnige författade broschyrer, vid föredrag o. s. v. framhållits nödvändigheten af en replipunkt på Norrlandskusten för vår flotta, därest det för densamma blir nödvändigt operera i Bottniska viken. Ja, i dessa broschyrer m. m. har till och med ofta påståtts, att den dyrbara Bodenbefästningen i Norrbotten skulle vara af föga betydelse i försvarshänseende, därest icke en flotta i Bottniska viken skulle kunna förhindra en fiendes förbindelseleder öfver sjön.

Till detta kommer nu, att efter förliden sommars flottöfningar åtminstone i pressen varit synligt påståendet, att hela Bottniska viken kan spärras emellan Åland och Väddö af en jämförelsevis liten fiendtlig flotta och att således fienden därefter ostörd kan använda Bottniska viken som en ypperlig transportled, därest vår flotta icke kan eller vågar förhindra en sådan afspärning. Vi använda ordet »vågar», ty fackmän hafva med bestämhet påstått, att en öfverlägsen fiende måste först rikta sina krafter på att krossa vår flotta för att få ostörda förbindelseleder öfver sjön, och ett nederlag för oss anses oundvikligen blifva följd, om vår flotta blifver instängd i Bottniska viken utan att därstädes hafva nödig replipunkt, hvarest krigsfartyg kunna erhålla skydd, blifva reparerade och få sina förråder förnyade af såväl ammunition som lifsförnödenheter.

Sälunda komma vi att stå inför alternativen, antingen ett försvarslöst, brandskattadt och härjadt Norrland, eller ock att landet vid ett eventuellt försvar af Norrlandskusten riskerar att förlora större eller mindre del af sin flotta. Vi och många med oss emotse med oro, att under sådana omständigheter Norrland kommer att offras för det öfriga riksförsvaret.

Norrland är stadt i stark utveckling. Ökade arbetskrafter möjliggöra allt större uppodlingar; dessa draga med sig ett rikare vägnät, och utefter vägarna följa så åter nybyggen. Malmfälten hafva nödvändiggjort järnbanans framdragande långt upp i Norrbotten, och hamnarnas utskeppning blir med hvarje år större. Statistiken visar, att hela Sveriges utskeppning uppgår till omkring 9,000,000 tons last, hvaraf omkring $\frac{1}{3}$ -del utskeppades från Norrland. Införd last uppgår likaledes till omkring 9,000,000 tons; till Norrland går däraf omkring 2,000,000 tons. Handelsfartyg till ett sammanlagdt tontal af cirka 60,000 tons hafva sin hemvist i norrländska hamnar och 2,500 sjömän äro inskrifna på dess sjömanshus. Den ökade sjöfarten är en del af hela Norrlands utveckling. Ju mera odladt och bebyggdt, desto lättare kunna krigsoperationer föras fram. Ju mera därför Norrland odlas, dess större blir faran att ett krig kan dit förläggas. Vi äro på grund däraf skyldiga att låta vår försvarskraft sträcka ut sig öfver hela Norrland — och öfver det haf, som berör dess kuster. Våra kustlandskap äro ekonomiskt mera känsliga för anfall än inlandet och detta i högre grad i Norrland än i det öfriga Sverige. Utmed kusten ligga de mest odlingsbara trakterna och från kusten utföras Norrlands rikedomar i trä och tjära, järn och malm m. m. Inlandet är jämväl det stadt under utveckling, ehuru icke i den omfattning som kusten. Utmed kusten är den afgjordt största delen af Norrlands befolkning bosatt. Vid kusten ligga alla stora sågverk, byar och gårdar; af Norrlands tolf städer ligga elfva vid kusten. Låtom oss vakta och skydda densamma mot kusthärjning och brandskattning, så att ej ett upprepande af åren 1719 till 1721 må kunna ske; men för att sådant skydd skall kunna lämnas, är en replipunkt för svenska krigsfartyg vid Bottenhafvet en nödvändighet!

Men ej heller befolkningen i det inre af landet kan i händelse af krig känna sig säker till lif och framför allt till egendom. Grundade såväl kulturella som militära skäl finnas förmoda, att en inlandsbana till Boden genom Jämtland inom nära framtid skall

komma till stånd, och då lärer väl en fiende ej försumma, att om han ostördt kan öfver Bottenhafvet öfverföra och på kusten landsätta tillräckligt antal trupper söka längs mellan riksbanan rycka fram för att afskära äfven den inre järnvägen. Uti nu pågående krig hafva vi ju sett, huru de båda motståndarne söka afskära hvarandras järnvägar!

Statsmakterna hafva enligt vårt förmenande icke ägnat denna allvarliga fråga tillräcklig uppmärksamhet, och därför våga vi *nu* rikta Riksdagens uppmärksamhet på densamma. Synnerligen som ryktet förmäler, att fråga om förflyttning af flottans station till Stockholms närhet snart kommer att föreläggas Riksdagen och vi anse, att utredning om anordnande af lämplig replipunkt på Norrlandskusten bör sättas i samband med utredningen om förenämnda förflyttning, som torde vara af största vikt för landet.

Med denna motion åsyfta vi icke flottans ökande, och vilja heller icke på ringaste sätt motverka flottstationens förflyttning. Vi äro förvissade om att Kungl. Maj:t nogsamnt lärer ägna denna för hela landets försvar så viktiga förflyttningsfråga nödig uppmärksamhet, innan den för Riksdagen framlägges. Vi vilja endast, att så skall för flottan ordnas, att detta vapen i nödens stund *verkligen kan* användas till försvar äfven af det för oss alla så viktiga Norrland, hvilket för närvarande af allt att döma icke synes vara förhållandet.

På grund af hvad vi nu anfört, få vi härmed vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa undersökningar å Norrlandskusten för att utreda lämpligaste platsen för en replipunkt för flottan, samt därpå till Riksdagen inkomma med de yttranden och förslag denna undersökning och öfriga hithörande omständigheter må gifva anledning till.

Stockholm den 28 januari 1905.

Karl Karlsson.

Henric Öhngren.